

BİR ƏSRLİK ŞƏRƏFLİ YOL

ADNSU -100

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT NEFT
VƏ SƏNAYE UNIVERSİTETİ

Azərbaycan neft sənayesinin qədim və zəngin tarixi var. Dünyada ilk dəfə məhz Azərbaycan torpağında neft fontan vurub və ilk dəfə sənaye üsulu ilə həm quruda (1846), həm də dənizdə (1949) neft hasilatına başlanılıb. Azərbaycanın neft, qaz və digər sənaye sahələrində nailiyyətlər əldə etməsində, onun Qafqaz regionunda mühüm siyasi mövqeyi olan bir dövlətə və Aralıq-Qara dənizlə Xəzər dənizi arasında iqtisadi körpü yaratmaq üçün Asiya ilə Asiya arasında mühüm geosiyasi mövqə tutan ölkəyə çevrilməsində Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) indiyədək yetişdirdiyi müxtəlif profilli kadrların əvəzsiz xidmətləri olmuşdur.

2020-ci ilin noyabr ayında ADNSU-nun (1920-ci ildə Bakı Polixexnik İnstitutu) yaranmasının 100 ili tamam olur. Bu yubiley həmçinin Azərbaycanda ali texniki təhsilin yubileyidir. 1920-ci ilə kimi Bakıda fəaliyyət göstərən Bakı polixexnikumunun bazasında yaradılan kiçik bir texniki təhsil müəssisindən beynəlxalq miqyasda tanınan, yüksək

reytinqli, neft və digər sənaye sahələri üçün kadrlar hazırlayan nəhəng elm və təhsil ocağına çevrilmişdir. Təsəvvürü deyil ki, Azərbaycan brendi sayılan ali məktəblərdən biri olan ADNSU-nun bir əsrlik fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yüksək qiymətləndirərək "Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" 2020-ci il fevralın 6-da imzaladığı sərəncamda yazır: "Ölkənin qocaman ali təhsil müəssisələrindən biri kimi Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti zəngin inkişaf yolu keçmiş, ötan müddət ərzində xeyli sayda peşkar neftçi və mühəndis, eləcə də dünyanın onlarla ölkəsi üçün neft mühəndisi və elmi kadrlar hazırlamışdır. Respublikada uzun illər iqtisadiyyatın davamlı yüksəlişinə töhfələr vermiş bu elm və təhsil ocağı müstəqil Azərbaycanın neft strategiyasının müvəffəqiyyətlə gerçəkləşməsində mühüm xidmətlər göstərmişdir".

Əsasən neft kadrlarına olan ehtiyacdən yaranan ali təhsil ocağı çox çətin və mürəkkəb, lakin

AZƏRBAYCAN NEFT TƏSƏRRÜFATI

Азербайджанское Нефтяное Хозяйство / Azerbaijan Oil Industry

11'2020

şərəfli inkişaf yolu keçib. Professor M.A.Dubrovski 1921-ci il sentyabrın 1-dən ilk rektor təyin olunub. İnstitutun tərkibində neft-mədən, elektromexanika, mühəndis inşaat, kənd təsərrüfatı və iqtisadiyyat fakültələri fəaliyyət göstərib.

1923-cü ildən institut M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Polixexnik İnstitutu adlandırılıb. Professor İ.Q.Yesman 1922-1928-ci illərdə institutun rektoru olmuşdur. 1928-1929-cu illərdə rektor vəzifəsini institutun məzunu M.V.Barinov və A.A.Nikişin icra ediblər. 1930-1938-ci illərdə institutda müxtəlif vaxtlarda rektor vəzifəsini İ.S.Axundzadə, Ə.Ə.Ağabəyov icra etmişlər. 1939-1941-ci illərdə institutun rektoru akademik Musa Əliyev olmuşdur.

12 may 1929-cu ildə institutdan kənd təsərrüfatı fakültəsi ayrılıb və sərbəst fəaliyyət göstərən Kənd Təsərrüfatı İnstitutu yaradılıb. 29 may 1930-cu ildə Azərbaycan Polixexnik İnstitutunun adı dəyişdirilib və Azərbaycan Neft İnstitutu (ANI) adlandırılıb.

1931-ci ildə institutun şöbəsi – Azərbaycan Qiyabi Sənaye İnstitutu yaradılıb. ANI-nin bazasında Gəncə, Qorzn, Ufa və İşimbayda şöbələri olan Azərbaycan Qiyabi Neft İnstitutu yaradılıb. 19 iyun 1930-cu ildə İnşaat fakültəsinin bazasında Azərbaycan İnşaat İnstitutu yaradılıb (1 sentyabr 1934-cü ildə yenidən Memarlıq-inşaat fakültəsi adı ilə ANI-yə verilib).

1930-cu illərdə 3267 tələbəsi, qiyabi təhsil üzrə fəhli fakültəsində 3000-dən çox dinləyicisi olan ANI keçmiş ittifaqda, görkəmli ali təhsil müəssisələrindən birinə çevrilərək miqyas və əhəmiyyətinə görə Zaqafqaziyaда birinci ali texniki məktəb kimi qalıb.

Neft sənayesi üçün müxtəssis hazırlığında əldə etdiyi nailiyyətlərə görə institut 1931-ci ildə Azərbaycan Respublikası hökumətinin Qırmızı Əmək Bayrağı Ordeni ilə mükafatlandırılıb.

Ölkənin sənayeləşdirilməsi ilə bağlı mühəndis kadrlarının hazırlanması tələb olunduğundan, respublikada geniş profilli sənaye institutunun yaradılması günün vacib məsələsi kimi qarşıda dururdu. 1934-cü il oktyabrın 10-da Neft İnstitutunun adı Azərbaycan Sənaye İnstitutuna (AZSI) dəyişdirilib.

20 illik fəaliyyəti ərzində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə 25 dekabr 1940-cü ildə institut ittifaq komitəsinin ali mükafatlarından olan Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni ilə təltif olunub. 1941-ci ildə müharibənin başlanması ilə əlaqədar olaraq qayıqlar artmış və müharibənin ilk günlərindən başlayaraq institutun əməkdaşları və tələbələri ölkə qarşısında borclarını vermək üçün cəbhəyə yollanıblar. 1941-ci ildə S.B. Qocayev institutun rektoru təyin edilib.

O, bu vəzifəni 1960-cı ilə qədər icra edib. Bu illərdə institutda müdafiə qurğuları tikmək üçün xüsusi dəstə yaradılıb. "Hər şey cəbhə üçün" deyəti altında işləyən mədən və zavodlarda istehsalatın idarə olunmasında kadr çatışmazlığına səbəb olub. 1943-cü ildə institutda 1147, 1944-cü ildə 810 nəfər qəbul edilib. Müharibə illəri ərzində 1000 müəssisənə hazırlanıb. 1945-ci ildə hazırlıq fakültəsinin dinləyiciləri də daxil olmaqla tələbələrini sayı 4500 olub.

Müharibədən sonra institutun fəaliyyətində əsaslı dəyişikliklər olub. Həmin vaxtlarda 8 fakültədən 6-sı bilavasitə neft sənayesi üçün kadr hazırlığı ilə məşğul idi. İnstitutun fəaliyyətini müharibədən sonrakı genişlənməsi ölkənin və Respublikanın sənaye sahələrinin və ilk növbədə neft sənayesinin inkişafı ilə əlaqəli olub. Əgər müharibədən əvvəl neft hasilatının 98 %-i Bakı, Qorzn və Maykopun payına düşürsə, müharibədən sonra Ural-Volqa, Emba, Orta Asiya, Qazaxıstan, Uzaq Şərqi regionlarında zəngin neft yataqları aşkar edilib və onları mənimsənilməsi neftçi müxtəssislərə tələbatı kəskin artırırdı. Təsəvvürü deyil ki, həmin illərdə Azərbaycan Sənaye İnstitutunun məzurları bu yataqların işlənməsində əsas rol oynayıblar.

1950-ci ildə İnstitutun strukturunda Geoloji-kəşfiyyat, Neft-mədən, Texnoloji, Mexanika, Energetika, Mühəndis-iqtisad, Nəqliyyat və Memarlıq-inşaat fakültələri fəaliyyət göstərib.

1952-ci ildə İnstitutun Memarlıq-inşaat, Nəqliyyat fakültələri, Mexanika fakültəsinin bir hissəsi və Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun Hidromeliyosiyə fakültəsi əsasında mülki tikinti, nəqliyyat və maşınqayırma sahələri üçün müxtəssis hazırlamaq məqsədilə Azərbaycan Polixexnik İnstitutu yaradılıb. Azərbaycan Sənaye İnstitutundan Polixexnik İnstitutuna 57 nəfər professor-müəllim heyəti olan 11 kafedra keçib və burada yalnız neft sənayesi üçün müxtəssis hazırlanıb. Aşxam və qiyabi şöbələr üzrə təhsilin genişləndirilməsi işi aparılıb. İttifaq hökumətinin 14 mart 1959-cu ildə qəbul etdiyi qərarə əsasən institutun adı yenidən M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Neft və Kimya İnstitutuna (AZNKI) dəyişdirilib. Bu, ölkədə kimya sənayesinin prioritet sahə elan olunması ilə bağlı olub. AZNKI-nin qarşısına əsas etibarilə inkişafda olan ittiifaq neft və neft-kimya sənaye sahələri üçün yüksəkixtisaslı mühəndis və elmi kadrların hazırlanması vəzifəsi qoyulub.

1951-1959-cu illərdə institut 6695 nəfər mühəndis hazırlayıb ki, onlardan da 3501 nəfəri Azərbaycanlı olub. Bu illərdə Respublika hökumətinin qərarına əsasən Xalq Təsərrüfatı İnstitutundan Planlı iqtisadiyyat fakültəsinin sənaye iqtisadiyyatı ixtisası və Azərbaycan Dövlət Universitetinin

AZƏRBAYCAN NEFT TƏSƏRRÜFATI

Азербайджанское Нефтяное Хозяйство / Azerbaijan Oil Industry

11'2020

5

dən faydalı qazıntı yataqlarının işlənməsi ixtisası AzNKI-ya, radiotexnika ixtisası isə AzNKI-dən Polixim İnstitutuna verilib.

1960-cı ildən instituta rəhbərliyi professor İsmayıl İbrahimov həyata keçirib. Azərbaycan hökumətinin 30 mart 1960-cı il qərarına əsasən Sumqayıt şəhərində AzNKI-nın axsam və qiyabi şöbələri üzrə təhsil almaq üçün tədris-məsləhət məntəqəsi yaradılıb və özvi sintez, sintetik kauçuk, kimya istehsalı üçün maşın və aparatlar ixtisasları üzrə mütəxəssis hazırlanması nəzərdə tutulub. 1962–1963-cü tədris ilində Sumqayıt şəhərindəki tədris-məsləhət məntəqəsi axsam və qiyabi şöbəsi kimi AzNKI-nın filialına çevrilib. Filiala ilk tələbə qəbulu 1962-ci ildə aparılıb və axsam şöbəsinə 225, qiyabi şöbəyə isə 125 nəfər qəbul olunub. Kimya sənayesinin tələbatının ödənilməsi ilə bağlı itifaq hökumətinin 3 iyun 1965-ci il tarixli qərarına əsasən filial Sumqayıtdakı Sintetik Kauçuk zavodunda AZNKI-nın zavod – ali texniki məktəbinə çevrilib. O vaxtlar tədrisin təşkili üçün müvafiq şərait olmadığına görə dərs-lər əsasən Sumqayıtın 11 saylı orta məktəbinin və “Kimyaçılar şəhəri”ndəki səkkizillik məktəbin binasında keçirilib. 1970-ci ilə kimi müəllimlərin əksəriyyəti AzNKI-dən davət olunmuş pedaqoqlar olublar. 1992-ci ildən Sumqayıt şəhərindəki filial sərbəst Azərbaycan Sənaye İnstitutu kimi fəaliyyət göstərərək, 13 iyun 2000-ci il tarixdən Sumqayıt Dövlət Universitetinə çevrilib.

AzNKI-nın 50 illik yubileyi 5 iyun 1971-ci ildə təntənəli şərəftə indiki Şəhriyar adına klubda başda Respublikanın rəhbəri Heydər Əliyev olmaqla hökumət nümayəndə heyətinin iştirakı ilə qeyd olunub. Kollektivin 100-dən çox üzvü hökumət tərəfindən fəxri ad və fərmanlarla təltif olunub, 30 nəfərinə isə hökumət hesabına mənəzillər verilib. Yubileyə əlaqədar institut hom də Türkmənistanın iqtisadiyyatı üçün ixtisaslı kadrlar hazırlanmasında xidmətlərinə görə bu respublikanın Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilib.

1971–1978-ci illərdə institutun rektoru vəzifəsini professor K.N. Quluzadə icra edib. 1978-ci ildə akademik İ.Ə. İbrahimov yenidən institutun rektoru təyin edilib. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Neft və Kimya İnstitutunun yetimləri əfsanəvi Neft Daşlarında və Bakının neftayırma zavodlarında, Sumqayıtın böyük kimya müəssisələrində və Respublika Elmlər Akademiyasının elmi-tədqiqat institutlarında, Tümen, Saxalin, Tatarstan mədənlərində, ölkənin bütün guşələrində çalışıblar. Sovet İKP MK-nın və SSRİ Nazirlər Sovetinin 271 saylı, 6 aprel 1978-ci il tarixli “Ali məktəblərdə elmi-təd-

qiqat işlərinin effektivliyinin artırılması” qərarı ilə respublika ali məktəbləri qəribəsində təkcə AzNKI keçmiş itifaqın qabaqcıl 70 ali məktəbinin siyahısına daxil edilib. Qaz sənayesinin inkişafı ilə əlaqədar 1979-cu ildə institutun Neft-mədən fakültəsinin adı Qaz-neft-mədənə dəyişdirilib.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 18.02.1991-ci il tarixli qərarına əsasən institut M.Əzizbəyov adına Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli Azərbaycan Sənaye Universiteti (AZSU) adlandırılıb.

Nazirlər Kabinetinin 11/8-12 nömrəli, 20 may 1991-ci il tarixli qərarına və Xalq Təhsili Nazirliyinin 442 nömrəli, 17.06.91-ci il tarixli əmrinə əsasən Əli Bayramlı (indiki Şirvan) şəhərində qiyabi təhsil alan tələbələr üçün tədris-məsləhət məntəqəsi yaradılıb. Məntəqədə universitetin qiyabi şöbəsində təhsil alan tələbələrin tədris proqramlarını mənimsəməsinə yardım göstərilib.

24 avqust 1991-ci ildə hökumətin qərarı ilə AZSU-nun Mingəçevir şəhərində filiali açılıb, oraya yüngül toxuculuq sənayesinin iqtisadiyyatı və idarə olunması, inşaatın iqtisadiyyatı və idarə olunması, nəqliyyatın iqtisadiyyatı və idarə olunması, elektrik sistem və şəbəkələri, elektrik nəqliyyatı ixtisasları üzrə 87 tələbə qəbul olunub. Sonradan bu filial sərbəst olaraq Mingəçevir Polixim İnstitutu kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb.

Nazirlər Kabinetinin 129 nömrəli, 16.03.1992-ci il tarixli qərarı ilə AZSU-nun nəzdində “Neftin, qazın geotexnologiyası problemləri və Kimya” Elmi-Tədqiqat İnstitutu yaradılıb.

1989-cu ildə institutun rektoru vəzifəsinə akademik T.M.Əliyev təyin edilib. O, bu vəzifəni 1992-ci ilədək icra edib.

Nazirlər Kabinetinin 137 nömrəli, 21 mart 1992-ci il tarixli qərarı ilə universitet Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (ADNA) adlandırılıb. 1991–2000-ci illərdə ADNA-da Geoloji-kəşfiyyat, Qaz-neft-mədən, Kimya-texnologiya, Neft-mexanika, Energetika, İstehsalat proseslərinin avtomatlaşdırılması, Mühəndis-iqtisad və Əcnəbi vətəndaşlar üçün hazırlıq fakültələri fəaliyyət göstərmiş. 1993–1997-ci illərdə professor Parviz Məmmədov ADNA-nın rektoru vəzifəsini icra edib. 1997-ci ildən 2014-cü ilədək bu vəzifəni professor Siyavuş Qarayev icra edib.

1993–1994-cü tədris ilindən başlayaraq ilk dəfə bakalavriat səviyyəsində mütəxəssis hazırlığına başlanıb.

Nazirlər Kabinetinin 174 nömrəli, 10.08.1995-ci il tarixli qərarı ilə ADNA-nın nəzdində “İdarəetmə Proseslərinin Avtomatlaşdırılması” Elmi-Tədqiqat İnstitutu yaradılıb.

1998-ci ildə ABŞ-in İnformasiya Agentliyinin dəstəyi ilə Corciya Dövlət Universiteti (ABS) və ADNA arasında əməkdaşlıq əsasında mütəxəssis hazırlığı ingilis dilində aparılan biznesin idarə edilməsi üzrə magistratura (MBA) açılıb. Bu layihənin özləliyi ondan ibarətdir ki, tədris planları və fənlərin məzmunu qərb standartlarına uyğunlaşdırılmış, dərslər ABŞ-dən davət olunan və ABŞ-a təcürbə keçməyə göndərilmiş mütəxəssislər tərəfindən on müasir tədris texnologiyalarından istifadə etməklə aparılır. Həmin ildə Almaniyadan Zigen Universiteti (ZU) ilə əməkdaşlıq çərçivəsində qərb standartlarına uyğunlaşdırılmış tədris planları əsasında tədris ingilis dilində aparılmaqla “Yeni texnologiyalar” proqramı üzrə bakalavr hazırlığına başlanıb.

1999-cu ildən etibarən Avropa İttifaqının TEMPUS proqramı çərçivəsində Fransanın Sofiya-Antipolis və İtaliyanın Genuya universitetləri ilə əməkdaşlıq əsasında, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti və Parisin Neft və Motorlar İnstitutunun dəstəyi ilə Avropa standartlarına uyğunlaşdırılmış tədris planı əsasında “Ətraf mühit və neft sənayesi” ixtisası üzrə magistrlər hazırlığına başlanılıb.

1999-cu ildən ADNA-da “Azərbaycan Ali Texniki Məktəblərinin Xəbərləri” elmi-texniki jurnalı nəşr olunmağa başlayıb.

Görkəmli dövlət və ictimai-siyasi xadimlər olan SSRİ-nin qaz sənayesi naziri Sabit Orucov, Plan komitəsinin sədri Nikolay Baybakov, akademik Azad Mirzəcənzadə, Sovet Kosmik Proqramının rəhbəri Kərim Kərimov, məşhur geoloq Fərman Salmanov, Anqolanın prezidenti olmuş Joze Eduardo duş Santuş, SOCAR-ın 1-ci vitse-prezidenti Xoşbəxt Yusifzadə, Rusiyanın “Lukoil” şirkətinin prezidenti Vahid Ələkbərov və sənayenin müxtəlif sahələrində çalışmış və çalışan yüzlərlə adlı-sanlı mütəxəssis və alimlər ADNSU-nun müxtəlif vaxtlarda məzunları olmuşlar.

Sabit Orucov

Kərim Kərimov

Nikolay Baybakov

Fərman Salmanov

Azad Mirzəcanzadə

Vahid Ələkbərov

AzSİ Sovet dönəmində Azərbaycanda təhsil alan cənəbi tələbələrini sayına görə ittiqaf ali məktəbləri sırasında üç ali məktəbdən biri olub. Universitetdə bu gündəlik dünyanın 106 ölkəsi üçün 10 mindən artıq mühəndis kadrları hazırlanıb.

2015-ci il sentyabrın 3-də Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə ali məktəb Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti adlandırılıb və professor Mustafa Babanlı universitetə rektor təyin edilib. Bu həm də ali məktəbin yeni statusda fəaliyyətə başlaması və sonayenin digər sahələri üçün də milli kadrların hazırlanmasına diqqəti artırmaq demək idi. Ən mühüm uğurlardan biri ADNSU-da Fransa-Azərbaycan Universitetinin (UFAZ) açılmasıdır. Azərbaycan və Fransa Prezidentlərinin təşəbbüsü ilə yaradılan bu layihə 4 texniki ixtisas üzrə beynəlxalq standartlara uyğun kadr hazırlığını 2016-cı ildən başlayaraq uğurla həyata keçirir.

Hazırda ADNSU-da beynəlxalq səviyyədə elektron təhsil məkanının təşəkkül tapması, universitetin dünya miqyasında tanınması, həmçinin digər brendlərdən fərqli olaraq özünün unikal brendinin yaradılması istiqamətində olduqca ciddi addımlar atılır, mühüm sayılır göstərilir.

ADNSU-da tədris olunan ixtisasların beynəlxalq akkreditasiyası istiqamətində aparılan işlərin nəticəsi olaraq 2017-ci il yanvarın 16-da universitetdə tədris olunan üç ixtisas Almaniyanın Təhsil Proqramları üzrə Akkreditasiya Agentliyi (ASIIN) və Mühəndislik üzrə Akkreditasiya üçün Avropa Şöbəsi (ENAAE) tərəfindən Avropa standartlarına uyğun tədris olunan ixtisaslar kimi tanınıb. Sonra isə daha beş ixtisas Almaniya və Avropanın məşhur akkreditasiya təşkilatlarından biri olan "Foundation for International Business Administration Accreditation" (FİBAA) tərəfindən Avropa Standartlarına uyğun sayılaraq beş il müddətinə akkreditasiya olunub və ADNSU-nun beynəlxalq akkreditasiyadan keçmiş ixtisaslarının

Xoşbəxt Yusifzadə

Joze Eduardo duş Santuş

sayı 8-ə çatıb. Hazırda daha 10 ixtisasın akkreditasiyadan keçməsi üçün hazırlıq işləri tamamlanıb və onların yaxın zamanda akkreditasiyadan keçəcəyi gözlənilir.

iki elmi bazasına – "Crossref" və "Index Copernicus"-a daxil olaraq indeksləşib. ADNSU-nun nəzdində təsis olunmuş bu jurnal universitetin beynəlxalq elmi bazaya düşən ilk jurnalı kimi böyük

Universitet alimləri dərc edilmiş məqalələrinə görə hər ay öz məvəcəbləri məbləğində əlavə əmək haqqı almaq şansına malikdirlər. Təkcə onu qeyd etmək olar ki, son 5 il ərzində nüfuzu elmi jurnallarda dərc olunan məqalələrin sayı 20 dəfədən çox artıb.

Son illər ölkədə texniki profilli universitet olaraq, təhsil və tədrisin yüksəldilməsi ilə cəmiyyətin rəğbətini qazanan ADNSU elmi nailiyyətləri ilə yanaşı innovativ layihələri ilə də fərqlənməyi bacarıb. Artıq iki ildir ki, ADNSU-nun "Ümumi və tətbiqi riyaziyyat" kafedrasının müdiri, riyaziyyat üzrə elmlər doktoru, professor Araz Əliyevin rəhbərliyi ilə dərc olunan "Azerbaijan Journal of High Performance Computing" elmi jurnalı dünyanın

elektron elmi-analitik informasiya platformaları olan "Web of Science" və "Scopus" beynəlxalq elmi bazalarında təmsil olunmuşu hədəfləyib.

Universitet Azərbaycan, rus və ingilis dillərində 35 ixtisas üzrə bakalavr, 57 ixtisaslaşma üzrə isə magistr hazırlığını həyata keçirir. Bu məqsədlə ADNSU-da 7 fakültə, 27 kafedra, 700-dək professor-müəllim heyəti tədrisə cəlb olunub. Hazırda ADNSU-da 16 min tələbə, o cümlədən cənəbi tələbələr (500-dək), UFAZ-da 415 (1-ci kurslar daxil deyil), magistraturada 1518 (MBA daxil deyil) və doktoranturada 310 (15.09.2020 tarixinə olan məlumat) nəfər təhsil alır. 2016-cı ildən ADNSU-nun nəzdində Bakı Neft-Energetika Kolleci, 2020-ci ildən Sənaye və Texnologiya Kolleci

fəaliyyət göstərir ki, onların da tələbələrini nəzərə alsaq bu gün ADNSU ümumilikdə 20 minədən çox azərbaycanlı gənccə təhsil verir, onları Azərbaycan sənayesi və iqtisadiyyatına töhfə verəcək kadrlar kimi yetişdirir.

ADNSU əcnəbi tələbələrin Azərbaycanda ən çox üz tutduqları ali məktəblərdən biridir. Hazırda ADNSU-da 30-dək ölkədən, o cümlədən Türkiyə, Rusiya, Çin, Türkmənistan, Qazaxıstan, Yunanıstan, Yəməni, Suriya, Vyetnam və İranda 500-dək tələbə təhsil alır. ADNSU-nun mühəndis kadrlarının hazırlanmasındakı böyük təcrübəsi ilə yanaşı universitetin sənaye müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələrinə malik olması əcnəbi bu universitetə qəbul olmağa sövq edən əsas şərtlərdir. ADNSU tələbələrini müasir tədris proqramları üzrə təhsil almaq imkanı ilə həm də qazandıqları bilikləri bilavasitə təcrübədə möhkəmlətmək imkanı təqdim edir. Əcnəbi tələbələrin universitetə cəlb edilməsi istiqamətində son illər aparılan işlərin nəticəsi olaraq yaxın zamanlarda Çin, Vyetnam, Bənqladəş və digər ölkələrdən olan tələbələrin sayının artacağı gözlənilir. ADNSU-nun əcnəbi tələbələrin cəlb edilməsi ilə bağlı mühüm uğurlarından biri də özünün təhsil xidmətlərinin ixracına başlamasıdır. 2020-ci il iyulun 24-də ADNSU ilə Bənqladəşin Center for International Studies (CIS) təhsil müəssisəsi arasında müqavilə imzalanıb. Müqaviləyə əsasən Dəkkədə ASOIU İnstitutu və ASIA-nın fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur. Müqaviləyə görə ASOIU İnstitutu of Asia ADNSU-nun əmtəə nişanından (ASOIU – ingiliscə ADNSU-nun abreviaturasıdır – red.), tədris proqramlarından, professor-müəllim heyətinin tədris imkanlarından, e-Azi Elektron Kitab Evinin bazasından, idarəetmə sistemindən istifadə hüququ qazanaraq bakalavr təhsil pilləsi üzrə təhsil verəcək.

2020/2021-ci tədris ilində ASOIU İnstitutu of Asia-ya Cənubi Asiyanın müxtəlif ölkələrindən olan 100-dən artıq tələbənin qəbulu planlaşdırılıb və müqaviləyə əsasən onlar dördillik tədrisin müddətinin iki ilini ADNSU-da alacaqlar. Tədris müəssisəsinin bakalavr pilləsi üzrə ilk məzunlarının magistratura təhsilini 1il +1il sistemi ilə Bakıda və Dəkkədə alacaqları nəzərdə tutulur.

Hazırda ADNSU-da altı elmi-tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Universitetdə tələbələrin auditoriya və laboratoriyalarda əldə etdikləri praktiki bilik və bacarıqları möhkəmləndirmək üçün tədris və istehsalat təcrübəsi keçmək imkanları da genişləndirilir. ADNSU-da təhsil alan tələbələr hər il tədris planına və tədris qrafikinə uyğun olaraq müxtəlif müəssisələrdə tədris və istehsalat təcrübələrində iştirak edirlər. Universitetdə 189 müəssisə ilə istehsalat təcrübəsi üzrə əməkdaşlıq aparılır. Onlardan əsas baza müəssisələr – SOCAR, “Azərkimya” İstehsalat Birliyinin “Etilen-Polietilen” zavodu, Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodu, SOCAR-ın Geofizika və Geologiya İdarəsi ilə sıx əməkdaşlıq olunur.

ADNSU-da təhsilin və elmin sənaye ilə sintezi məqsədilə görülən mühüm işlərdən biri ali məktəbdə “eazi START” Startap və innovasiya mərkəzinin yaradılmasıdır. İstedadlı tələbələr və magistrlarla yanaşı doktorantların, universitet müəllimləri və professorların iştirak etdiyi Startap məktəbinin məqsədi elmdə olan yeniliklərin əsasında minimal investisiya qoyulmuş tələb edən biznes layihənin hazırlanması və istehsalın qurulmasıdır.

Universitetdə son illər arızında gənclərin inkişafı, yaxşı təhsil alması üçün icra olunan geniş tədris proqramları ilə yanaşı, onların ideya məhsullarının – startapların inkişafı üçün də ciddi addımlar atılıb. ADNSU-da 2015-ci ilin dekabrında yaradı-

lan “eazi Start” Startap və İnnovasiya Mərkəzində tələbələrə İsraili və Ukraynalı mentorlar tərəfindən təlimlər keçilir. Mərhələli şəkildə keçirilən bu təlimlər tələbələrdə startapçı bacarıqlarının formalaşmasında mühüm rol oynayıb, nəticədə ADNSU tələbələrin layihələri “Microsoft imagine cup Azerbaijan”, “I2B”, “Yeni fikir”, “AgroX” kimi yerli və beynəlxalq startap yarışları, sərgi və festivallarında mükafatlarla layiq görülüb.

Bununla yanaşı, tələbələrin informasiya texnologiyalarına dərinləşmələri üçün universitetdə Azli-IT Akademiya yaradılıb. Dünya şöhrətli Oracle, Microsoft, Autocad resursları üzərində qurulan IT Akademiyasını ötən il 100-dən artıq gənccə bitirib və müxtəlif səviyyələr üzrə sertifikatlar alıblar. Bundan əlavə, 2019-cu ildən ADNSU-da İsrail – Azərbaycan Ticarət və Sənaye Palatası ilə birlikdə “İsrail – Azərbaycan Hi-tech Tədris Mərkəzi” fəaliyyətə başlayıb. Tədris

Mərkəzi Azərbaycanda yüksək səviyyəli təlimlərə olan tələbatın ödənilməsi və yüksək texnologiyaların inkişafının dəstəklənməsinə xidmət etmək məqsədilə yaradılıb. Kursu bitirənlərə “Məzun sertifikatı”, layihəni təqdim edə bilməyənlərə “İş-tirik sertifikatı” veriləcək. Sonda tələbələrin bank sektorunda və digər şirkətlərdə işlə təmin olunmasına dəstək göstəriləcək.

Universitetin IT sahəsindəki daha bir uğurlu layihəsi isə High Performance Computing (HPC) Mərkəzinin yaradılmasıdır. 2019-cu ildə ADNSU universitetlər arasında bir ilki imza ataraq HPC mərkəzini yaratdı. Yüksək sürət tələb edən hesablamaları həyata keçirmək üçün istifadə oluna bilən müasir elmi istiqamət olan HPC Mərkəzi kompüter elmlərində, o cümlədən kompüter hesablamalarının istifadə olunduğu müxtəlif elm sahələrində kvant mexanikası, hava proqnozlaşdırılması, molekulyar modelləşdirmə, fiziki modelləşdirmə

kimi istiqamətlərdə çox böyük imkanlara malikdir. Mərkəz həmçinin ölkədə HPC ilə bağlı elmi texnoloji məsələlərin həlli və kadr hazırlığını təmin etmək məqsədini daşıyır.

Bu gün artıq universitetin maddi-texniki bazası da xeyli gücləndirilib. Belə ki, ADNSU-nun 1 milyona yaxın kitab fondu olan Azİl e Kitab Evi, informasiya hesablama mərkəzi, nəşriyyatı, üç tədris korpusu, tələbə poliklinikası və xəstəxanası, idman kompleksi, Nabranda istirahət zonası vardır. Yeni statusda fəaliyyətə başlayan ADNSU-da 2015-ci ildən başlayaraq aparılan ciddi islahatlar və struktur dəyişiklikləri onun beynəlxalq fəaliyyətində də öz əksini tapıb və bu əlaqələr keyfiyyətə yeni müstəviyə qalxmış və xeyli genişləndirib. Hazırda ADNSU Corciya Dövlət Universiteti (ABŞ), Zigen Universiteti (Almaniya), Ploəşti Neft və Qaz Universiteti (Rumıniya), Tronheyim Şəhər Elm və Texnologiya Universiteti (Norveç), Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universiteti, Tümen Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universiteti (Rusiya), Genuya Universiteti (İtaliya), Nitsa Sofiya-An-

tipolis Universiteti (Fransa), Afina Milli Texniki Universiteti (Yunanıstan), Xəzər Dövlət Texnologiya və Mühəndislik Universiteti (Qazaxıstan) kimi xarici ali məktəblərlə sıx əməkdaşlıq edir.

Müasir dövrdə əmək bazarının tələbləri dəyişib, bu bazarda rəqabətqabiliyyətli olmaq üçün başlıca şərt yüksək ixtisaslı kadr olmaqdır. ADNSU məzunlarının 80 %-dək hissəsinin məzun olduqdan qısa müddət sonra işlə təmin olunması və bunun nəticəsi olaraq ali təhsili məhz bu ali məktəbdə almaq istəyənlərin sayının ilbəlil artması 100 yaşlı qocaman ali təhsil müəssisəsinin müasir dövrün innovasiya, kreativlik, hədəfə köklənmə kimi prinsiplərlə uyğun səmərəli fəaliyyətinin göstəricisidir. ADNSU bununla kifayətlənməyib, dünyada artıq başlamış IV sənaye inqilabının tələblərinə uyğun kadr hazırlığını daha yüksək səviyyədə apararaq ölkənin sənaye və iqtisadiyyatına bir əsrlik tarixi boyu olduğu kimi gələcəkdə də xidmət etmək kimi nəcib missiyasını uğurla davam etdirməyi özünün əsas vəzifəsi sayır.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin rektoru, professor Mustafa Babanlı